

Entrevista

Jordi Serrallonga, científic expert en l'origen humà. Veí de L'H, té 42 anys, és arqueòleg, naturalista i guia d'expedicions. L'apasionen el passat i l'Àfrica

“L'Àfrica m'ha ensenyat a sobreviure dins la jungla d'asfalt”

Serrallonga, entre fòssils, al seu estudi de la universitat. Més informació: www.jordiserrallonga.com

Rosa Salguero

Per què es defineix com un “primat domesticat per la cultura”?

És una frase reivindicativa que ens defineix a tots els *homo sapiens*. Pagesos, mecànics o professors universitaris, tots som primats domesticats pels coneixements i habilitats que adquirim a la vida. Som una espècie animal més que pertany al grup dels primats, no ho hem d'oblidar.

Indiana Jones, Charles Darwin o Félix Rodríguez de la Fuente?

M'he inspirat en una barreja de tots tres. Darwin és el meu científic de capçalera. Ell és el responsable que de petit ja em preguntés d'on venim, qui som i cap a on anem. Darwin va canviar la base de la ciència amb la teoria de l'evolució dient que els éssers vius som mutables, que l'espècie humana comparteix uns ancestres comuns amb els simis i que les primeres baules de la humanitat es troben a l'Àfrica. Indiana Jones és ficció, però m'ha impressionat per les

aventures i per ser arqueòleg. Gràcies a ell s'ha popularitzat l'arqueologia. I pel que fa a Félix Rodríguez de la Fuente, qui de la meua generació no recorda *El hombre y la tierra*? Si no hagués estat per ell, només coneixeríem el llop de la caputxeta vermella. Avui organitzo, amb la col·laboració de la Fundació Rodríguez de la Fuente, expedicions a l'Àfrica seguint les petjades d'en Félix.

Què té de fascinant l'Àfrica?

A cada persona li desperta uns sentiments. A mi m'atrau que sigui el bressol de la humanitat i em desperta emocions que van més enllà de la pura ciència. Sí, venim d'un primat que va néixer a l'Àfrica oriental fa 6 milions d'anys, i quan hi arribo sento que és el lloc d'on jo vinc, ho sento com a molt proper. En el meu nou llibre explico com l'Àfrica m'ha ensenyat a sobreviure dins la meua jungla d'asfalt.

Exemples d'allò què ha après...

El ritme de vida, les relacions huma-

nes i personals, la vida sense estrès... L'Àfrica m'ha donat la lliçó de veure l'ampolla mig plena i això em facilita poder relativitzar-ho tot. No tot són fets ni guerres, la gent sap viure, sap ser feliç i ens poden donar pautes de comportament. Allà tothom es saluda amb un 'jambo' -hola. En canvi aquí en un mateix edifici entre veïns pràcticament no ens saludem.

Sentint-lo sembla que no n'hi hagi, de problemes, a l'Àfrica...

Tampoc no vull banalitzar. Els conflictes deriven de la descolonització: les matèries primeres van quedar en mans estrangeres; ètnies rivals separades per fronteres naturals de cop van quedar dintre o fora de països traçats amb tiralínies... Però també passen coses positives. Els seus habitants volen progressar a la seva manera, desenvolupar la seva pròpia economia, la seva pròpia riquesa natural, la seva pròpia investigació. Hi ha programes educatius, un turisme intern, artistes, músics, cineastes... Hauríem de donar aquesta imatge.

Però hi ha africans que marxen.

Sí, la immigració va lligada a l'essència de l'home. Des que som *homo erectus* ens anem movent pel món, buscant noves oportunitats i quan algú no té per menjar és normal que s'atreveixi a fer la travessa de Gibraltar en pastera. Les civilitzacions han evolucionat amb un denominador comú: la lluita per la conquesta de nous territoris i de matèries primeres. Per aquesta raó els colonitzadors europeus van tornar a l'Àfrica el segle XIX i molts africans arriben a occident en el segle XXI.

Què ens falta saber sobre l'origen de l'home?

Les gran línies estan totes resoltes. Però hem trobat tan poc del nostre passat... El percentatge de fòssils és mínuscul. Sí que a mesura que anem investigant ens apareixen vestigis de nous homínids, nous fòssils que van omplint forats de l'arbre genealògic de la nostra espècie. Per això, sempre dic que no hi ha una baula perduda, sinó moltes baules perdudes.

Es declara indignat?

Entendria els retalls per subvencionar excavacions, sempre que no es retallés en educació i en sanitat. Però les coses no funcionen així. En aquest país no es considera la ciència rendible, ni es valora com un bé patrimonial. Hem d'anar a l'aguait perquè d'aquí uns anys pot ser molt trist. Què hauré produït? Jo m'he convertit en el meu propi mecenes —amb l'agència d'expedicions Ciència i Aventura—, però no tots els científics tindran aquesta possibilitat. Per tant, entenc que hi hagi indignats, però jo penso en l'ampolla mig plena.

Parli'm del seu nou llibre.

El presento el 29 de setembre a Barcelona. És un llibre basat en anècdotes, vivències i aprenentatges viscuts a l'Àfrica. Amb ell reivindico una visió de l'Àfrica positiva i vull trencar tòpics. Encara tenim la imatge del negre salvatge i ho veiem com un destí poc segur. Però no és així; jo em sento més segur passejant per la sabana que per Canaletes. ■